

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Nihil in Deo esse commune tribus personis, quod rationes habeat
subsententiæ, verior opinio est. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Deum, non trium nominum subsistentiam, sed trium subsistentiarum, seu personarum unam subsistentiam. Sic enim habet editio antiquior Conciliorum, non subsistentiam; ergo iam concedit unam subsistentiam trium subsistentiarum communem: quæ verba, cum Latine scripta sint, maioris momenti pro hac sententia esse debent: neque enim vsquam apud Latinos nomen subsistentia, essentiam significat, sicut Hypostasis aliquando apud Græcos pro ipsa, & essentia vsurpatur. Secundo probatur ex Hylatio 7. de Trinitate, in fine, ubi de Patre, & Filio, quorum vnus dicitur esse in alio, ita scribit: Non est corporatum naturarum ista conditio, ut insit substantiæ, ut subsistentia nature habeant perfectam unitatem. Et paucis interiectis: Inesse autem non aliud in alio, ut corpus in corpore, sed ita esse ac subsistere, ut in subsistente insit, ita vero inesse, ut & ipsa subsistat. Ergo cōcedit Hylarius subsistentiam nature prioribus verbis, cum ait, ut subsistentia natura, & posterioribus cum inquit, & ipsa subsistit, scilicet natura diuina. Tertio Hieronymus illa Epistola 57. dicit. Vna est Dei & sola natura, quæ vere est, id enim quod subsistit non habet aliunde, sed iuxta est. Pro eadem sententia refertur ex Græcis Dionysius Areopagita capite primo de diuinis nominibus, paulo ante finem, cum ait bonitatis subsistentiam per suum esse, causam esse omnium subsistentium. Denique Nyssenus libro de vita Moysis, colum. 13. inquit, nihil eorum rerum, quæ aut sensu comprehenduntur, aut mente percipiuntur, præter supremam essentiam, quæ omnium causa est, & à qua omnia pendunt, vere subsistere, ac si dicat, ipsa verè subsistit, & nihil aliud.

Probatur autem Caietanus eandem sententiam ratione, quia necesse est, fieri vnum Deum in concreto præintellectum tribus personis, qui dicitur creans, concretum autem semper significat, aut connotat subsistentiam, ergo necesse est, concedere vnā subsistentiam præintellectā personis, hoc indiuiduum appellat Caietanus semipersonam infra q. 39. ar. 4. Porro quia nullus negare potest, esse in Deo existentiam quandam communem tribus personis, & substantialem. Recentiores, qui Caietani sententiam defendunt, explicant quæ ratione hæc communis existentia substantialis subsistentia dicatur, cum tamen existentia creata humanitatis, quam putant à Verbo assumptam fuisse cum humanitate, quia ab ea non distinguitur, subsistentia vocari nequeat.

Dicunt igitur esse manifestum discrimen inter naturam creatam & diuinam, quod licet vtræque habeatur existentia, tamen natura creata ita habet existentiam, à qua non distinguitur, ut ex se imperfecta sit, & sine aliquo modo distincto, quem appellant modum perfectioris, subsistere, & per se esse non possit; sicque in Christo quidem propria sua existentia existit humanitas, ut probabilior opinio fert, sed quia illi deest modus, quo debet compleri, non est per se, sed ab alio sustentatur, atque adeo illius existentia non est subsistentia sine illo modo. Diuina autem natura ex se perfecte infinita est, postulatque non solum existere, sed etiam perfecte existere, & per se, hoc est, non indiget alio à se distincto, ut subsistat, & completa atque perfecta sit, quare tamen sola ratione à suis personalitatibus differat, tamen quatenus ab eis distinguitur nostro modo intelligendi, ita perfecta concipitur, ut sine alio

Vazquez in 1. partem Tom. II.

intelligitur apta per se subsistere, & completa, quæ ratione in concreto etiam sine personis significari potest. Hanc igitur perfectam existentiam appellant hi recentiores Theologi cum Caietano communem subsistentiam (vt aiant) in abstracto, & essentiam diuinam, cum illa vocant subsistentiam in concreto, hoc est, subsistentem: negant autem esse personam, & subsistentiam illa communem, esse, personalitatem, quia etiam si sufficiens sit per se subsistere, & ad hoc completa & perfecta sit, adhuc communicari potest tribus suppositis: de ratione autem personæ, & personalitatis non est quæcumq; subsistentia per se sola, sed talis, quæ communicari non possit.

Prædictam opinionem sic explicatam putant recentiores solum differre à communi sententia voce, non re: quia omnes concedere debent existentiam perfectam eo modo, quo explicauimus, propriam naturæ diuinæ, quæ nulli alteri naturæ conueniat; eam vero posse vocari subsistentiam, nullum reputant in commodum. Alij deum alio modo explicant, quare existentia illa communis diuinæ naturæ rationem habeat subsistentiæ, de quo cap. sequenti dicemus.

CAPVT III.

Nihil in Deo esse commune tribus personis, quod rationem habeat subsistentiæ, verior opinio est.

Antiquorum Scholasticorum iudicio comprobata sententia est nihil in Deo esse commune tribus suppositis, cui ratio, aut nomen conueniat subsistentiæ: sed subsistentias in Deo esse relatiuas, nullam autem absolutam. Hanc opinionem tradiderunt Alexand. part. quæst. 1. memb. 3. & quæst. 7. memb. 1. art. 3. Bonauent. in 3. distinct. 1. artic. 1. quæst. 3. Ricard. in 1. distinct. 26. artic. 1. quæst. 1. Marfilus in 3. quæst. 2. artic. 3. dubitat. 2. circa finem, Henricus quodlibet 5. quæst. 8. sub finem, Genebrard. libro 2. de Trinitate, pag. 85. Hæc sententia bifariam nobis confirmanda est, primum ostendere debemus in hoc capite essentiam Dei existentia illa communi nondum compleri nostro modo intelligendi; ut per se sit terminata (sicut neque humanitas sua existentia completur) donec addatur ei modus ille relationis, quo suppositum constituitur. Deinde ostendemus in sequenti capite, huic communi existentie nomen, Subsistentia, nullo modo conuenire: sed Scholasticos, qui sic eam appellare non dubitarunt, contra Phrasim Conciliorum, & Patrum eo nomine perperam abusus fuisse, quæ quidem de causa, anno 1578. publicè docens in eam sententiam adductus fui, ut existimarem, nihil esse in Deo commune, quod nomine, Subsistentia, posset significari: quod viderem communi modo loquendi Conciliorum, & Patrum prædictos Scholasticos aduersari, qui quandam communem, & absolutam subsistentiam in Deo cōcedunt. In ea vero opinione multo magis conueniui, postquam anno 1583. iterum rem hanc publicè docens, diligenter examinaui Græcorum & Latinorum Patrum sententia, & modum loquendi, de quibus præcedenti disputatione superque tractaui.

Quod igitur ad prius spectat, in quo controuersia aliqua de re ipsa videtur esse, facili ratione suadere possumus nostram sententiam. Primum nam licet concedere debeamus in Deo communem

Cur hæc
subsistentia
non dicatur
personalitas.

Hanc sententiam
communem
solo nomine
differre, putant nonnulli.

Solas tres
subsistentias
relatiuas
autem
Scholastici
posuerunt.
Alexand.
Bonauent.
Ricard.
Marfil.
Henric.
Genebrard.

Existentia
Dei communis
nomen

*Intelligendi
non est per
se ante re-
lationes.*

9.

nem existentiam, quæ ita cum essentia Dei indi-
uidua est, ut sine illa essentia diuina sub esse pos-
sibili, (sicut alie essentia) considerari nequeat,
tamen per eam existentiam solum, non comple-
tur essentia diuina nostro modo intelligendi, ut
per se esse possit sine aliquo alio. Dixi nostro mo-
do intelligendi, nam secundum rem, cum non
distinguitur à relatione, quæ ultimo terminatur,
& contrahitur ad rationem suppositi, & personæ,
non indiget aliquo alio à se distincto villo modo
ex natura rei, ut compleatur, & per se subsistat;
sicut postulat humanitas, quæ præter existentiam
quam habet, indiget modo illo per se, quo ultimo
constituitur in ratione suppositi, & ab eius exi-
stentia distinguitur, cum ab ea separari possit, ut
in Christo videmus, in quo fuit vera humanitas
cum sua existentia, ut tertia parte, quæst. 17. artic.
2. dicimus, sine illo modo, quo ultimo termina-
tur, & completur. Essentia igitur diuina indi-
uiduam secum habet existentiam, ut non solum
cum illa communicetur tribus suppositis, sed etiam
nostro modo intelligendi in illis esse dicatur:
non autem per se. Sola ergo illa existentia sine re-
latione considerata non facit adhuc naturam diui-
nam esse per se nostro modo intelligendi, sed ad-
huc relinquit aptam, ut alio modo terminetur, &
ut per se esse dicatur, nimirum relatione. Nec
quidquam refert, quod relatio non distinguitur
ab existentia illa communi, ut nihilominus ipsa
existentia dicatur per se, quia licet reuera ipsamet
sit, quæ facit naturam diuinam per se esse, siqui-
dem idem est cum relatione: tamen in nostro cõ-
ceptu nondum concipitur ut per se existentia,
quousque ratione compleatur.

10.
*Sine rela-
tionibus
communi-
cabilis est
supposito,
nō subiecto.*

Sed observandum est, cum dicimus, illam exi-
stentiam sine relatione nondum habere modum
completum per se, intelligendum esse, quatenus
illud, per se, opponitur existentia in alio, non ut in
subiecto, sed ut in supposito. Nam si de ealiqua-
mur, quatenus opponitur existentia in alio ut in
subiecto, etiam existentia propria humanitatis in
verbo dicitur existentia per se, quæ nondum me-
retur nomen subsistentia; alioqui humana natu-
ra in verbo retinens propriam existentiam, habe-
ret etiam propriam subsistentiam, quod dici non
potest.

*Confirmatur
prædicta
sententia.*

Deinde eadem sententia confirmatur, quia si
illa existentia communis sine relatione conside-
rata formaliter faceret diuinam naturam per se
subsistere, non posset non considerari natura di-
uina in concreto, quoties cum illa existentia con-
sideraretur absque villo alio connotato, quare ut
conciperetur abstracte, deberet cogitari sine illa
existentia: sed naturam diuinam quantumvis
abstractam semper consideramus cum existentia:
ergo talis existentia non facit esse per se, nec con-
stituit concretum Deitatis, ratione cuius ab au-
thoribus contrariæ sententiæ illa communis sub-
sistentia asseritur, quod ipsis videatur, alio modo
non posse concretum commune, & per intelle-
ctum tribus personis apprehendi. Alio igitur mo-
do concretum Deitatis est assignandum.

11.
*Recentiores
rationi re-
spondent.*

Sed dicunt aliqui ex ijs, qui oppositam senten-
tiam defendunt, existentiam diuinam commu-
nem tribus personis ideo habere rationem subsi-
stentiæ, quia ex se ita perfecta est, ut licet sub ra-
tione existentia, quæ communis est, possit com-
municari proprio supposito, & compleri, nostro

modo intelligendi, relatione: tamen quia ex se in-
finita est, & ita perfecta, ut vtrius aut communi-
cari non possit extraneo supposito, & ab eo pen-
dere: ideo rationem habeat subsistentia non in-
communicabilis proprio supposito, sed aliæ,
quod non habet creata existentia. Fateor quidem
hanc esse perfectionem existentia diuinæ; tamen
id non sufficit, ut dicamus in Deo esse subsisten-
tiam absolutam communem, quod enim natura
diuina non possit alieno supposito communicari,
vel ab eo pendere, non habet ex eo quia subsistat,
& in concreto significetur: nam quantumvis ab-
stracta consideretur in suo conceptu, hoc ipso,
quod infinita est, habet, non posse communicari
alieno supposito, & ab eo terminari, quare exi-
stentia ipsa diuinitatis, quatenus existentia est, di-
cenda esset subsistentia, si hac ratione subsistentia
absoluta in Deo concedenda esset, in omnium al-
tem sententia existentia diuina, quatenus solum
consideratur ut existentia, nondum est subsisten-
tia, etiam absoluta, quia existentia etiam est de cõ-
ceptu naturæ abstracte considerata, cumque nul-
la alia ratio distinctionis assignari possit inter exi-
stentiam & subsistentiam absolutam in Deo, fru-
stra ponitur talis subsistentia præter relatiuas.

CAPUT IV.

*Nihil esse in Deo commune personis, cui nomen
Latini subsistentia conueniat.*

Am vero, quod attinet ad modum loquendi,
nostram sententiam demonstramus, cumque
in nostræ fidei mysterijs is modus loquendi om-
nino tenendus sit, quo Patres, & Concilia vtun-
tur, contra vero rejiciendus ab omnibus sit mo-
dus, qui Patrum, & Conciliorum phrasi aduer-
tur, inde debemus in hac re sententiam ferre. Et
quamuis existentia illa communis ita compleat
naturam diuinam, ut abq; villo alio faceret ipsam
per se existere, sicut prior opinio contendebat;
hoc tamen satis non esset, ut ea appellaretur sub-
sistentia communis, & absoluta, si hic modus lo-
quendi Conciliorum, & Patrum phrasi aduer-
retur. Vt enim vidimus præcedenti disputatione
plerique Patres diu, multumque timuerant, in
Deo tres hypostases concedere, tamen de senten-
tia Catholico illis constaret, quia, ut dicebat Hiero-
nymus, nomen *Hypostasis*, non bonæ suspicionis
ipsis videbatur.

Nunc autem ostendo modum loquendi prio-
ris sententiæ Conciliorum & Patrum phrasi esse
contrarium. Certum enim est, Patres & Con-
cilia in Ecclesia Græca celebrata, postquam con-
trouersia illa iam dicta de voce *hypostasis*, defini-
ta fuit, & vera significatio huius nominis expli-
cata, quoties vsurparunt eam vocem; tres hypo-
stases in Deo plane concessisse, & vniorem hu-
manitatis cum verbo, non in natura, sed in hy-
postasi factam fuisse, pronunciasse, ut præcedenti
disputatione vidimus, quia idem omnino esse
putabant, *hypostasin* Græcè, in natura rationali,
quod est Latine persona, seu suppositum, ergo
quicunque nunc concederet vnam in Deo hypo-
stasin absolutam, quamvis simul tres relatiuas
concederet, non minus notari posset ex verbis
quantumvis in bonum sensum ea interpretaretur,
quam qui Latine diceret, in Deo præter
personas relatiuas, aut supposita, esse quantumvis
per-